

Előfizetési ár:

Egész évre	— — — 4 K.
Fél évre	— — — 2 K.
Negyed évre	— — — 1 K.
Egyes szám	— — 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfél-szeres egységárral számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő irói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

- ▲ csemetekerti törzskönyvekről. (Kolozs József.)
 ▲ Fabrique Nationale d'armes de guerre Herstalban. (Gothard Sándor.)
 Fákval végzett műtrágyázási kísérletek. (Gy. K.)
 Gazdasági tanácsadó: A gyümölcsfa helyes metszése. (bl.) Mészárosi problémák.
 Különfélék: Kítettetés. — Nyugdíjbiztosítás. — Adomány. — Faragó Béla árjegyzéke. — Felhívás. — Könnyező fák. — Időjelzés.
 Hivatalos közlemények: Létszámkiegészítés céljából behívott állami alkalmazottaknak járó illetmények. — Elvesztett szakvizsga bizonyítvány.
 Változások az erdészeti szolgálat köréből.
 Szerkesztői üzenetek.

A csemetekerti törzskönyvekről.

Irta: Kolozs József m. kir. főerdőmérnök.

«Az Erdő» 1912. évi 3. és 4. számában «A csemetekerti munkálatokról» cím alatt közölt cikkemben említést tettem volt a csemetekerti törzskönyvekről is azzal a megjegyzéssel, hogy ezekkel egy külön cikkemben fogok bővebben foglalkozni.

Csemetekerti törzskönyvek Máramarosban 1906. év óta vannak használatban; azóta az erre vonatkozó külön miniszteri rendelet folytán az összes kincstári erdőgondnokságok ezen törzskönyvek alapján művelik csemetekertjeiket.

A csemetekerti törzskönyvek behozatalát a következő alapelyben foglalták tették szükségessé, nevezetesen: minden erdőgondnokságnak a saját szükségletére évenként annyi csemetének a felneveléséről kell gondoskodnia, a mennyire a felújítandó és pótlendő területek beerdősítéséhez okvetlen szüksége van. Ennek megfelelően kell a csemetekertek területét megállapítani.

Mert vegyük csak figyelembe, hogy milyen állapotokat találtunk régebben a csemetekerteknél?

Voltak olyan csemetekertjeink is, melyekben az egyik évben csupán 1—2 vagy 3 éves csemetét neveltünk.

Előállott tehát az a helyzet, hogy némely évben alig volt kiültetésre alkalmas 3—4 éves csemeténk, más években viszont igen sok 3—4 éves csemetével rendelkeztünk, melyek kiültetése különféle körülményeknél fogva nem is volt teljes mértékben foganatosítható.

Vagy voltak olyan kertjeink, a melyekben a különféle fajú csemeték különböző mennyiségben voltak képviselve, a mi már esztétikai szempontból is kifogás alá eshetett.

Szóval csemetekertjeinket az évi állandó szükséglet figyelembe vétele nélkül kezeltük, eltekintve attól, hogy a csemetekertek talajának pihentetéséről, ugarról a legtöbb esetben szó sem volt.

Az üzemterv megállapítja, hogy évenként mennyi a felújítás alá kerülő terület és mennyit kell ezenkívül pótolnunk.

Tudva lévén a terület és az is, hogy holdankint az területénél 1000 darab 3—4 éves csemetére van szükségünk, megállapíthatjuk, hogy évenként összesen hány darab 3—4 éves csemetére lesz szükségünk?

Figyelembe véve továbbá azt a tapasztalati tény, hogy 1000 darab 3 éves iskolázott vagy vetésből keletkezett, de ollóval megritkított lúcz- és jegenyefenyő csemete nevelésére kereken 5 m.² mívelhető területre van szükségünk, könnyen kiszámíthatjuk azt is, hogy összesen hány és mily nagyságú csemetekertet kell telepítenünk.

Ezek előrebocsátása után áttérek a csemetekerti törzskönyvek részletes ismertetésére.

Minden csemetekerti törzskönyv két részből áll, és pedig:

- a) a tulajdonképeni törzskönyvből és
- b) a vázlatrajzból.

A vázlatrajz a törzskönyv kiegészítő részét képezi s azzal teljesen össze kell vágnia.

Tájékozásul álljon itt egy csemetekert vázlatrajza. (Lásd a túloldali rajzot.)

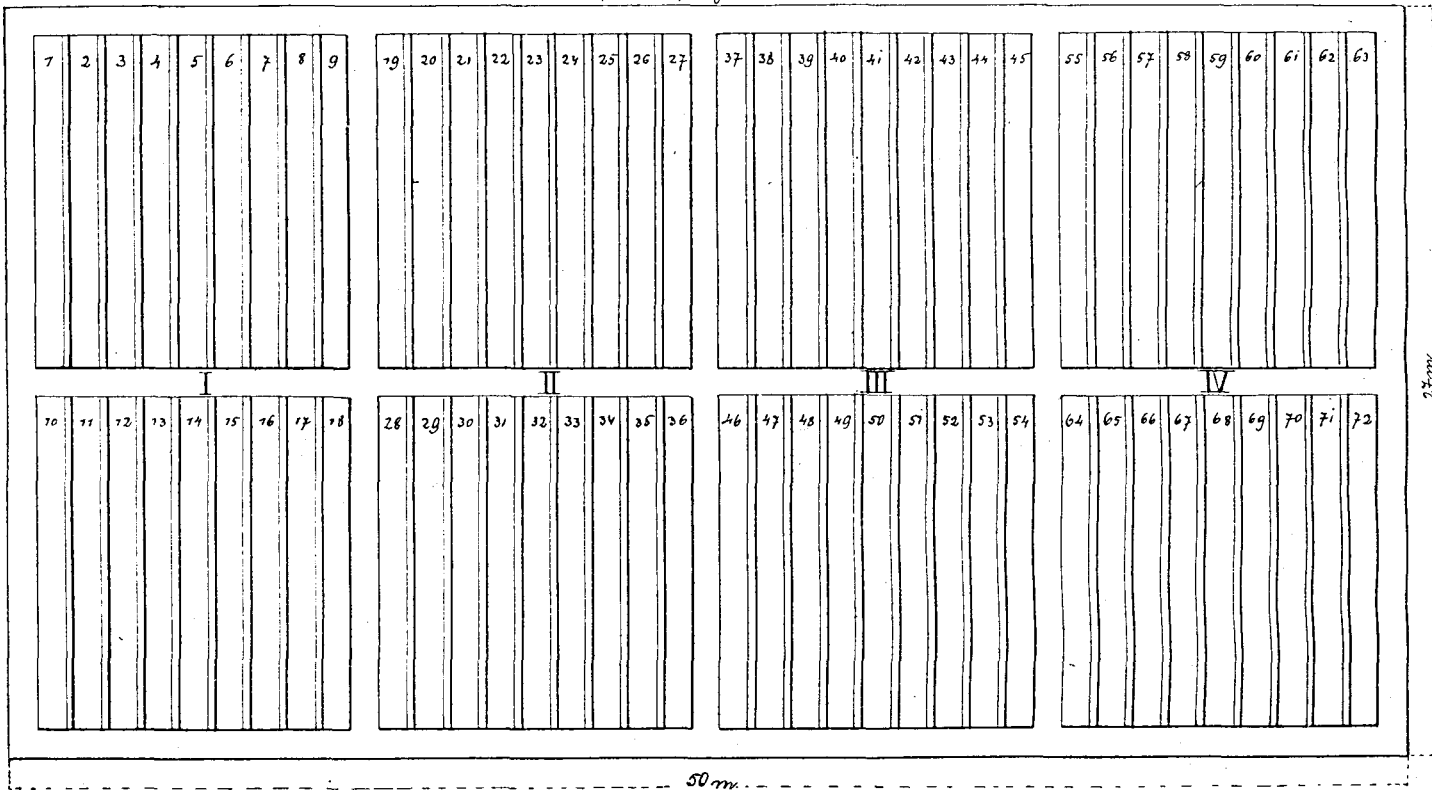
Megjegyzem, hogy a csemetekerteket lehetőleg szabályos alakban kell kitűzni.

Ott, a hol a régi kert alakja és beosztása a szabályos állapotnak nem felel meg, a kertet újból kell beosztani.

Az új beosztást a természetben a táblák sarkaira bevert állandó czövekkel az évi vetést megelőzőleg állandósítani kell.

Magánál a törzskönyvnél három részt különböztetünk meg; úgy mint: A), B) és C) lapot.

← Vasári folyó →

Mihóji kert.

Mérték = 1:200; vagyis 1 cm. = 2 m.

Erdőgondnokság: Vaséri.

Mihóji kert törzskönyvének

A) lapja.

Mihóji csemetekert.

Három éves lúczyenyő csemete nevelésére.

Beosztás I—IV (négy) egyenlő részre.

Egész terület 1350 m.²Mívelhető terület 1080 m.²Szabad tér és utak 270 m.²

Részletes művelési terv

1907—1914. évekre.

A tábla száma	Az ágy	A vetés, iskolázás éve			Terület m. ²
I.	1—18	1907 1911	.	.	270
II.	19—36	.	1908 1912	.	270
III.	37—54	.	.	1909 1913	270
IV.	55—72	.	.	1910 1914	270

Megjegyzés: A mihóji csemetekert 1906. év őszén lett telepítve. Az I. tábla 1907. év tavaszán került vetés alá.

Az A) lapon, a mint látjuk, fel van tüntetve az erdőgondnokság és a csemetekert neve, a csemetekert célja, beosztása, egész mívelhető és nem mívelhető területe.

A nem művelhető területet az utak és szabad terek képezik.

Fel van tüntetve azután a «Részletes művelési terv» a jelenleg érvényben lévő részletes felújítási tervek időtartamára.

Ebben a részletes művelési tervben meg van állapítva, hogy az egyes táblák és ágyakba melyik esztendőben kell vetni, illetve iskolázni, és hogy az évenként mívelés alá veendő résznek mekkora a területe.

A «Megjegyzés»-ben részletesen jelezve vannak a csemetekertek esetleges újabb kitűzésére és beosztására vonatkozó teendők, és részletesen le van írva a szabályos állapotba való átmenet sorrendje és módja (tudniillik, ha egy régi kertnek átalakításáról van szó).

Ide kell továbbá feljegyezni, rövid indokolással a részletes művelési tervtől való esetleges eltérést is. (Lásd B) lapot.)

Itt, a mint látjuk, kimutatandó a csemetekert állapota minden évben úgy, hogy abból az egyes fajok, korosztályok és az ugar által elfoglalt táblák, illetve ágyak és területek, továbbá a csemetekészlet és a kiültetésre alkalmas csemetemennyiség is kivehető legyen.

A csemetekészletet október hó folyamán kell megállapítani és a megfelelő rovatokba bejegyezni.

Mivel az őszi vetések (jegenyefenyőnél) november hó elején eszközöltetnek, a törzskönyveket november hó 15-én kell lezárni. (Lásd C) lapot.)

Itt minden munkára külön függélyes rovat van nyitva, melyekbe bevezetendő a munka teljesítésének ideje s ugyanazon vízszintes sorba a felhasznált mag, illetve napszám és a kiadott költség is.

B) lap.

	A tábla	Az ágy	Terület utak nélkül			Csemetekészlet							
			mívelés alatt van	ugar	összesen	fanem	1	2	3	4	5	kiültet- hető	
							é v e s						
s z á m a			m. ²			e z e r d a r a b							
1909. év													
	I.	1—18	270	.	270	Lúcz	.	.	40	.	.	40	
	II.	19—36	270	.	270	Lúcz	.	30	
	III.	37—54	270	.	270	Lúcz	31	
	IV.	55—72	.	270	270	
Állapot az év végén			.	.	810	270	1080	.	31	30	40	.	40
1910. év													
	I.	1—18	.	270	270	
	II.	19—36	270	.	270	Lúcz	.	.	30	.	.	30	
	III.	37—54	270	.	270	Lúcz	.	30	
	IV.	55—72	270	.	270	Lúcz	95	
Állapot az év végén			.	.	810	270	1080	.	95	30	30	.	30
1911. év													
	I.	1—18	270	.	270	Lúcz	121	
	II.	19—36	.	270	270	
	III.	37—54	270	.	270	Lúcz	.	.	44	.	.	44	
	IV.	55—72	270	.	270	Lúcz	.	56	
Állapot az év végén			.	.	810	270	1080	.	121	56	44	.	44

Ezekről a csemetekert gondozásával megbízott erdőőr vezet pontos nyilvántartást, melyet az erdőgondnok évközben többször megvizsgálni s a helyesnek talált adatokat a csemetekert munká befejezése után a törzskönyv megfelelő lapjára bevezetni köteles.

Minden erdőőrnek tehát tavaszkor annyi ív törzskönyv nyomtatvány adandó ki, a hány kert gondozása van rá bízva.

A «Megjegyzés» rovatba feljegyzendő, hogy a kiemelt csemeték hová lettek kiadva.

A B) és C) lapon lévő adatokat összegezve, megtudjuk, hogy az év végén az összes területből mennyi van bevetve és mennyi van ugarban s hogy mekkora a csemetekészlet korosztályok szerint és végre, hogy mennyibe került a csemetekert művelése és ápolása.

Minden évben új B) és C) lapot kell nyitni.

A csemetekerteknek törzskönyv szerinti művelésére vonatkozólag általánosságban véve még a következők tartandók szem előtt:

Az egyes csemetekertekben csak egy-egy fanem csemetéi termelendők és pedig külön csemetekertekben a csak vetésből és külön kertekben az iskolázással nevelt csemeték.

A kopárokra kiosztandó csemeték részére szintén külön kertekről kell gondoskodni.

Ha bármely okból két-, esetleg többfajú csemetét kell egy kertben termelni, avagy egy és ugyanazon kertben vetéssel és iskolázással kell csemetéket nevelni,

akkor az ily kertet fanemek szerint, illetve a vetésnek és iskolázásnak megfelelően kell két, esetleg több részre elkülöníteni és mindenik részt külön kert gyanánt művelni és az egyes részekről külön törzskönyvet felfektetni.

Ennek a célnak az érdekében arra kell törekedni, hogy a meglévő és továbbra is fenntartandó, valamint a csak ezután létesítendő új csemetekertek ennek az elvnek megfelelően alakíttassanak át, illetve rendeztesenek be, hogy a szabályos állapot mielőbb, lehetőleg 3—4 év alatt helyre álljon.

A jövőben telepítendő kerteket lehetőleg szabályos, vagy ha ez nem lehetséges, legalább olyan alakban kell kitűzni, hogy annak művelhető része (utak nélkül, de gyomláló ösvények betudásával) egyenlő térfogatú s a nevelendő fanemek részére megfelelő számú táblára legyen beosztható.

A meglévő kerteket lehetőség szerint szabályos alakúra kell átalakítani.

Hogy évről-évre a szükségletnek megfelelő egyenlő mennyiségű csemetét termelhessünk, minden kertet anynyi egyenlő részre (táblákra) kell beosztani, hogy abban a kiültetési korig minden korosztály egyenlő kiterjedésű helyet találjon s azonfelül ugyanilyen nagyságú rész ugarban maradjon abból a célból, hogy annak a talaja a legközelebbi vetésig pihenhessen s megcsökent termőképességét felásással, trágyázással visszanyerhesse.

C) lap.

A tábla	Teljesített munkák								Felhasználtatott			Megjegyzés	
	száma	Ásás, ve- tés, beta- karás	Iskolázás	Gyomlá- lás, kapá- lás, öntö- zés	Bibfitás (ollozás)	Csemete kiemelés, számlálás, kötés	Befetés, moházás, árvyéko- lás	Trágyázás, talaj javi- tás	Mag	Napszám			Pénz
										Ér. Hít.	kézi		
1909. évi költségek													
Ásás, vetés, betakarás	III.	IV 15-19	3 ¹ / ₂	20 ¹ / ₂	.	24 70	A/1. sz. bér- jegyz. szerint
Négyszeri gyomlálás	I-III.	.	.	V-26 X-11	127	.	156 80	A/2-6. sz. b.
Ritkítás	I-II.	.	.	.	IV-V 27 1	9	.	11 40	A/1. sz. bérj.
Mohagyűjtés és lerakás	III.	IV-X 22 29	.	.	10 ¹ / ₂	.	12 80	A/1. és 6. sz.b.
Porhanyós föld szállítás	III-IV.	IV-X 15 8	.	3 ¹ / ₂	.	24 50	A/1. és 6. sz.b.
Ugar megművelése	IV.	.	.	V-VIII 8-7	9	.	11 .	A/1. és 3. sz.b.
Trágyaszállítás	IV.	VIII 14-21 IX-X 27 13	.	2	.	14 .	A/4. sz. bérj.
Komposzt átrakás	9	.	10 80	A/5. és 6. sz.b.
Összesen	3 ¹ / ₂	185	5 ¹ / ₂	266 -	
1910. évi költségek													
Ásás, vetés, pótvetés, beta- karás, moházás és fenyő- galyakkal való takarás	IV.	IV-VI 12 27	7	33 ¹ / ₂	.	44 40	A/1. és 4. sz.b.
Négyszeri gyomlálás, kapá- lás, mohagyűjtés és le- rakás, ugar megművelése	II-IV.	.	.	V-X 31 20	111	.	164 80	A/4, 5, 8 és 9. sz. bérj. sz.
Ritkítás, kapálás és mohá- zás	II-III.	.	.	.	IV-IV 12 16	22	.	25 20	A/1. sz. bérj.
Csemetekiemelés, számlá- lás, kötés, elvermelés	I.	IV-IV 22 26	.	.	.	18	.	21 80	A/1. sz. bérj.
Mohagyűjtés és takarás	IV.	IX-IX 29 30	.	.	14	.	16 80	A/9. sz. bérj.
Trágyafuvarozás és szét- szórás	I.	IV-VI 26 8	.	3 3	.	24 60	A/2. és 4. sz.b.
Összesen	7	201 ¹ / ₂	3	297 60	
1911. évi költségek													
Ásás, vetés, betakarás	I.	V 1-5	3 ¹ / ₂	14 ¹ / ₂	.	18 20	A/1. sz. bérj.
Fagy által kihúzott cseme- ték visszahelyezése	III-IV.	.	V 23-25	12	.	14 40	A/3. sz. bérj.
Négyszeri gyomlálás és ugarművelés	I-IV.	.	.	VI-IX 13-2	149	.	181 -	A/4, 5, 6. sz.b.
Ritkítás	III-IV.	.	.	.	V-VI 1 13	36	.	44 80	A/3. és 4. sz.b.
Csemetekiemelés, elverme- lés	II.	V 1-9	.	.	.	21	.	25 40	A/1. sz. bérj.
Moha felgyűjtés, kapálás- sal	I, III. és IV.	V-XI 9-2	.	.	34	.	42 40	A/1. és 7. sz.b.
Trágyafuvarozás	II.	VII-IX 11-2	.	2	.	14 -	A/4. és 5. sz.b.
Összesen	3 ¹ / ₂	266 ¹ / ₂	2	340 20	

Az ugar részére tehát ugyanannyi tábla tartandó fenn, mint az egy-egy csemetekorosztály részére.

Az egyes fanemek csemetéi rendes körülmények között a következő korban kerülnek kiültetésre:

a) lúcz-, jegenye-, vörösfenyő-, tölgy-, juhar- és kőris 3 éves korban.

A tölgy, juhar és kőris két éves korban is kiültethető ugyan, de mivel e fanemekből makkot, illetve magot beszerezni nem minden évben lehet, czélszerűbb itt is 3 éves csemetékre berendezkedni.

b) A havasi fenyő a 2 éves korban történt iskolázás után mint 6 éves csemete ültetendő ki.

c) A kopár területek beültetéséhez nevelt erdei és feketefenyő csemetét 2 éves korban adjuk ki.

Ehhez képest a lúcz-jegenye és vörösfenyő, valamint a tölgy, juhar és kőris csemete nevelésére kijelölt kerteket 4, az erdei és feketefenyő csemetekerteket három egyenlő részre kell beosztani. A havasi fenyő csemetekertnél három megfelelő nagyságú táblát rendezünk be a vetéshez és öt táblát az iskolázáshoz.

Itt tehát a kert két különálló részre osztjuk be s mindkettőnél egy-egy táblát ugarnak szánunk.

A havasi fenyőnél a szokásos őszi beföldelés (csiráztatás) után a magot tavasszal a vetésre szánt három

tábla közül a múlt évben ugarnak hagyott táblába vetjük el és a 2 év előtti vetésből származó csemetéket kiszedjük és az átiskolázásra szánt ugar táblába iskoláztatjuk át.

Egy-egy évben a kertnek minden körülmények között csak az egy korosztálynak megfelelő részét és pedig a megelőző évben ugarnak hagyott táblákat szabad és kell bevetni s a csemeték kiszedése folytán megüresedett táblákat ugarnak hagyni.

A lúcz-, vörös-, erdei- és feketefenyőmag elvetésénél az átlagos sortávolság (középtől-középig) 27 cm. és a vetésbarázdák szélessége 7—8 cm.

Ugyanilyen sortávolságban kell a jegenyé- és havasi fenyő, valamint a kőris- és juharmagot is vetni s ezek részére a vetésbarázdákat az erre a célra külön elkészített horonnyomó lécczel kell elkészíteni.

A szabályos sortávolság betartása és a mag csirázási százalékanak megfelelő sűrűségű vetés nélkül az egyenlő nagyságú területen felnevelt csemeték száma sohasem lesz megközelítőleg sem egyenlő, már pedig erre okvetlenül törekednünk kell, mert csak úgy lesz elérhető az, hogy minden erdőgondnokság a saját csemeteszükségletét saját csemetekertjeiből legyen képes fedezni anélkül, hogy felesleges mennyiségű csemetét termeljen.

A tölgycsemete nevelésére fenntartott kerteket nem kell ágyakra osztani, mivel az egymástól 30 cm. távolságban lévő 2—3 cm. széles sorok közt levő területek a gyomláló ösvényeket teljesen pótolják, illetőleg külön gyomláló ösvények készítését feleslegessé teszik.

A fenyőféléknél arra kell törekedni, hogy a vetésbarázdában (1 m. hosszú és a fenéken 7—8 cm. széles) a kiültetendő korban (3 éves korban) a lúcznál és jegenyefenyőnél, valamint a 2 éves korban való átiskolázásra szánt havasi fenyőnél a 2-ik év végén 60—80 darab, illetve az erdei- és feketefenyőnél (2 éves korban) 80—100 darab teljesen használható, zömök csemete maradjon.

Ezt, — miként erről egyik előző cikkemben * már szó volt, de ismételnél talán nem lesz felesleges, — úgy érhetjük el, ha az 1 méter hosszú vetésbarázdába a jó minőségű magból körülbelül a következő mennyiségű magot vetjük el:

Lúczfenyő magból	350 szemet
Vörösfenyő „	500 „
Erdei fenyő „	350 „
Feketefenyő „	350 „
Jegenyefenyő „	500 „
Havasi fenyő „	200 „

Nálunk, Máramarosban, a megrendelt vagy saját termelésű magvak csirázási képességét (százalékát) az erdőrendezőség állapítja meg, s ugyanakkor megállapítja azt is, hogy ennek megfelelően az 1 m. hosszú vetésbarázdába hány szem mag vetendő el.

Az erdőgondnokok szigorú kötelességét képezi azután, hogy a vetőgépek megfelelő kipróbálásával, illetve próba-

vetéssel arra törekedjenek, hogy az erdőrendezőség által évről-évre, illetve esetről-esetre meghatározott vetés-sűrűséget betartsák.

Közöltem továbbá már azt is, hogy a fentebb megállapított magszám mellett jó csirázó képességű magból 100 m.²-re kell mintegy:

60 %	csirázóképességű lúczfenyő magból	1 klgr.
40 %	„ vörösfenyő „	2 „
60 %	„ erdei fenyő „	1 „
60 %	„ feketefenyő „	3 „
40 %	„ jegenyefenyő „	10 „
60 %	„ havasi fenyő „	15 „

Iskolázáshoz a lúcz-, jegenyé-, erdei-, fekete- és vörösfenyőnél kizárólag 1 éves csemetét, a havasi fenyőnél ellenben, mivel magjának egy része csak a második évben csirázik, 2 éves csemetéket alkalmazunk.

Iskolázásnál a sortávolság 20 cm.; a csemete távolság a havasi fenyőnél 4 cm., a többi fenyőnél 2 cm.

A leírt művelés mellett 1000 darab 3 éves csemete által elfoglalt művelhető terület gyomláló ösvényekkel együtt, de az utak és szabad terek beszámítása nélkül:

a) *Iskolázásnál*: 1 sorban van 50 darab csemete (havasi fenyőnél 25 darab); 1 m.²-en van 5 sor és abban 250 darab (havasi fenyőnél 125 darab); 1000 darab tehát nevelhető 4 m.²-en, a mely területhez ha a gyomláló ösvények által elfoglalt 30%-ot hozzá adjuk, az eredmény azt mutatja, hogy 1000 darab két évig iskolázott csemete felnevelésére 5·2 m.² terület kell.

A havasi fenyőnél 4 évig tartó iskolázásnál 10·4 m.² területre van szükség.

b) *Vetésből* keletkezett csemetékből 3 éves korban van lúcz- és jegenyefenyő egy sorban (ritkítás után!) átlag 70 darab.

A sortávolság 27 cm., tehát 1 m.²-en 3·7 sor és 259 darab csemete van; 1000 darab csemete felnő 3·86 m.²-en, mihez ha a gyomláló ösvények által elfoglalt 30%-ot hozzá adjuk, 5 m.²-t kapunk.

Az előbbieket szerint tehát 1000 darab 3 éves iskolázott vagy pedig vetésből keletkezett és megritkított csemete felnevelésére kikerekítve 5 m.² művelhető területet kell hogy számítsunk.

1000 darab 2 éves erdei, illetve feketefenyő csemete felnevelésére 4 m.² művelhető területet számíthatunk.

Tölgycsemete (kocsántalan) termelésénél a sortávolság 30 cm.; a csemetetávolság 3 cm.

Így 1000 darab 1 éves csemete felneveléséhez kell 9 m.² művelhető terület; 100 m.² művelhető terület bevetéséhez pedig kell kikerekítve 1 hlt. makk.

Az évenként felújítandó szabályos terület alapján kiszámítható csemete mennyiséghez 30%-ot — időközi ismétlések és pótlások foganatosítására — hozzá adva, kapjuk az évi csemeteszükségletet.

A csemeteszükségletnek fanemek szerint való elosztásához az arányszámot a rendszeres gazdasági üzemterv szolgáltatja.

Hogy a felettes hatóság az erdőgondnokság kerületében levő csemetekertek együttes kiterjedéséről, — a csemetekészletről és a következő évi vetésre előirányzott

* Lásd: «Az Erdő» 1912. évfolyam 25. és 41. oldal. Szerk.

területekről tiszta képet nyerjen, — a törzskönyvek A) és B) lapjain lévő adatokból minden évben az erdő-mívelési tervek beterjesztésekor, — egy összesítő kimutatás készítenő és pedig a rendes *csemetekészlet* nyomtatványon.

Ennek összege mutatja, hogy mennyi a művelés alatt lévő kertek egész területe, mennyi esik ebből utakra és mennyi művelhető s mekkora terület van ugarnak hagyva.

Mutatja a csemetekészletet fanemek és korosztályok szerint s hogy tavaszkor a csemeték kiemelése folytán mekkora terület üresedik meg az egyes fanemek által elfoglalt részből.

Ha valamelyik csemetekert csemetéinél azt tapasztaljuk, hogy a csemeték a 3 éves korban még nem elég erőteljesek, tehát kiültetésre még nem alkalmasak és ha a terep és klimatikus viszonyoknál fogva a talaj megfelelő javításával sem remélnénk kedvezőbb eredményt elérhetni, — úgy a csemetekertet természetesen 4 éves csemeték nevelésére rendezzük be, — vagyis ez esetben a kertet nem 4, hanem 5 egyenlő részre osztjuk be.

A Fabrique Nationale d'armes de guerre* Herstalban.

Irta: Gothard Sándor.

Belgiumban 14 napot töltöttem el a liegei fegyver ipar tanulmányozásában. Miután épen a *Fabrique Nationale (F. N.) fegyvergyár* szállítja úgy az általában elterjedett Browning** automatákat, mint a hivatásos vadász részére legmegfelelőbb F. N. Hammerless fegyvereket is, talán érdekelni fogja «Az Erdő» t. olvasóit úti naplóm azon részének közzététele, mely e gyár ismertetését foglalja magában. Ez a gyár Herstalban van.

Herstal ma már Liege külvárosa és villanyoson 20—25 perc alatt elérhető. Itt két rengeteg nagy mechanikai fegyvergyár érdekel bennünket. A *Fabrique Nationale* gyár, mely 4000 munkást foglalkoztat és a Pieper gyár. Sajnos az utóbbit hosszasan ott tartózkodásom alatt sem tudtam megnézni.

A «*Fabrique Nationale d'armes de guerre*» vagy röviden F. N. gyár Browning-automat puskát, Hammerless-puskát, automat-pisztolyokat, katona-puskát, Mauserleint, automobilt és biciklit gyárt. Engem a fegyver és az automobilgyár érdekelt.

Először a famegmunkáló osztályba lépünk, hol kopírozó esztergapadok gyártják az agyákat. Egy német agy teljes kiesztalgálása 1½ perc alatt történik. Azután finomítják, az összes szerszám helyét marógépen bele marják, agyát kiüregesítik, csiszolják és az agy a leg-rövidebb idő alatt kész. E tömegmunkában látjuk be, hogy mennyire nem szivesen készít a gyár a sablontól

eltérő dolgot. Részemről épen ezért F. N. fegyvereim agyát kézi munkával készíttetem, mert a sablon nem konvenial. A famegmunkálás porát óriási porszívó gép szívja ki a gyárból.

A fegyver aczélrészeinek elkészítésére szánt termék (hallok) igazán óriási méretűek. Mint hatalmas erdő, úgy áll az ezer és ezer hajtó szíj, mely 100 méteres közlőművekről hajtja az ezer és ezer szerszámgépet. Ügyes munkás 3—4 szerszámgépet kezel. Tömérdek eszterga esztergálja és fűrőgép fúrja a csöveket. Azután a drallvonás következik, mind praecisió gépeken. A lakat alkatrészeket nőmunkások készítik kis maró gépeken. Egy éve sincs, hogy a nőmunkásokat bevezették és igen beválnak. A legtöbb valódi belga szépség, hófehér blúzban és fehér kötényben dolgozik, — festői látvány! Baleset a leánymunkások közt jóformán nem fordul elő. Rendkívül óvatosak, nem kapja el ujjukat a gép, de nem flirtölnek, hanem szépen dolgoznak. A legnagyobb elismeréssel beszélnek róluk. Ez a része a gyárnak igazán a legszimpatikusabb. Délben sűrű egyvelegben hagyják el a gyárat, de a leányok nem elegetednek a férfi csapatok közé. Szóval ez az egyveleg egészen másként fest ott, mint festene nálunk, a hol a nőmunkások túlnyomó része egy éven belül már dadának mehet, még akkor is, ha nem férfakkal együtt dolgozik (Dohány gyárak stb.).

Az apró mechanikai gépek termét elhagyva, a még nagyobb automobil alkatrész-gyártó műhelyekbe érünk. Az itt glédába állított szerszámgépek gyönyörűek, főleg a fogaskerék vágó és maró alléek fölségesek. Számszám áll a szerszámgép, melynek darabja 5—6—12 ezer frank.

A Browningfegyverek és pisztolyok gyártása a leg-érdekesebb. Főleg pompás a szerelés. Itt a különböző gépek alól kikerült apró alkatrészek összes acél és vas részei össze vannak szedve egy-egy fegyver példányonként. Azt elviszi a munkás és külön partiekban össze szereli. Szinte hihetetlen, hogy naponta 500 darab Browning pisztolyt tudnak elkészíteni. Minden fegyver elkészítése egészen túlnyomóan mechanikai munka, egyforma és egyformán jó.

Igen érdekes a vas és aczélrészek páczolása és feketítése; tükörfényes fehér alkatrészeken születik a brilliant noir!* Ezt a páczolást, sütést, főzést is jóformán nők végzik. A gyárban ma 800 nőmunkás van összesen!

Végül két órai séta után, mielőtt a mű megáll, még a kovácműhelyt nézzük meg. Száz és száz hullópöröly áll egymás mellett, abány alkatrész, annyi hullópöröly; ezek örökös sablonossággal ütlik ki egy és ugyanazt az alkatrészt, mely garmadában fekszik a pöröly mellett.

Dél van és ezt még az óriási anyagkészletek meg-nézésére fordítjuk, azután a gyár tágas udvarait nézzük át, miközben a 4000 munkás jókedvű, de mindig decens (illedelmes) csapatokban ebédelni tör. A benn étkezőknek ebédlője van, a künnlakók hazamennek.

* Olvasd: Fabrik Nászional därm dö gerr = Nemzeti hadi fegyvergyár.

Szerk.

** Olvasd: Brauning.

* Olvasd: brillan noár = fényes feketeség.

Szerk.

A gyár munkás egészségügyi berendezése fölséges és igazán mintaszerű. Ruhatár, fürdő, főző helyek, éttermek egyforma tiszták. Szóval itt a munkást megbecsülik. De nem is látni olyan bős tekintetű szocialistákat mint nálunk Budapesten. Sőt nekem rendkívül feltűnt, hogy egy heti ott időzés után, főleg Herstalban, a hol tömérdek gyárimunkás és puskás közt fordultam meg, az utcán kék bluzos barátaim mosolygó képpel köszöntöttek. Ezt úgy magyarázom, hogy itt a munkaadó és munkás még sokkal jobban megbecsüli egymást. A szocializmus pedig az iskolázottság és műveltség rokonszenvesen magas fokán áll és mindenhogyan tiszteletreméltó. Legalább ezt mutatja a külső kép a mit látunk.

Végül még csak arról akarok megemlékezni, hogy a hivatásos vadászok legalkalmasabb fegyverét, mely szerintem ma áránál fogva (160 koronás Hammerless, Krupp-csővel) a legmegfelelőbb és igen tökéletes fegyver, sikerült ezen utam alatt úgy szerkesztetnem, hogy a sablonos gépi agy helyett, 20 K árkülönbözettel kézi munka agygyal láttatom el, mely egyrészt igen szép, másrészt a vadász individualitásának esetről-esetre megfelel. Így ezt a kirándulást a gyakorlati vadászok javára is sikerült értékesítenem. Az így előállított F. N. fegyverek minden igénynek megfelelnek és e gyárat legjobban dicsérik.

Fákkal végzett műtrágyázási kísérletek.

Irtó: Gy. K.

Sokat hallunk mostanában a Hortobágy hasznosításáról; de arról kevés szó esik, hogy a művelés alá fogott területeket műtrágyák helyes alkalmazásával is gyorsan lehet felvirágoztatni. Kopár területen, sovány legelőn kevés állatot lehet tartani. De ha műtrágyával bővebb takarmánytermést biztosítunk, akkor az állatállományt is szaporíthatjuk és ezzel a talajt bőségesebb istállótrágyához juttatjuk. A magasabb kulturfokon álló nyugaton a puszták műtrágyák segítségével való hasznosításának sok tanulságos példáját látjuk. Vannak vidékek, hol 2—3 évtizeddel ezelőtt még végtelen pusztaságok terpeszkedtek, a melyeken csak imitt-amott tengődött az avarfű, egy-egy csenevész bokor, vagy fa, ma pedig zöldelő rétek, dús legelők, lombos erdők diszlenek és virulnak a pusztaság helyén; az állatállomány mindenütt legalább megkétszereződött, új, népes telepek úgyszólván a földből nőttek ki, a parasztvisek mellé sok helyütt terjedelmes istállók épültek s míg a természet előtt a csürben is elért, ma tekintélyes asztagok hirdetik aratás idején az emberi szorgalom és kitartás dicséretét. Mindezt azonban trágyázás nélkül vagy soha sem, vagy pedig csak igen-igen hosszú idő múlva tudták volna elérni.

A műtrágyázás nyomán fakadt fényes eredmények, melyeket nemcsak pusztaságok megművelése körül, hanem a mezőgazdaság minden ágában egyaránt tapasztaltak, már korán arra a gondolatra vezettek, hogy a műtrágyázást a fákra is kiterjeszszük. A fák épségét legtöbb veszedelem életük első 10—20 esztendejében fenyegeti. Ha a műtrágyázás a fák csecsemő korát meg

tudja rövidíteni és ha alkalmas arra, hogy erőteljesebb, gyorsabb növést eredményezzen, akkor meg van az ok arra, hogy a műtrágyázást a fáknál is alkalmazzuk. Igaz, hogy a fáknál a műtrágyák hatását nem oly könnyű ellenőrizni, mint pl. a gabonánál. A fáknál a javulást a termés sulynagyobbodásában nem lehet észlelni; sőt még a mérőlécz is igen tökéletlen képet ad a gyarapodásról; ezért a fáknál leginkább a puszta szemmel való bírálatra vagyunk utalva, a mi utóvégre nem is olyan nagy hátrány, mert hiszen ha a műtrágyának puszta szemmel észlelhető eredménye nincs, akkor egyáltalán nem érdemli meg, hogy foglalkozzunk vele.

A dolog azonban nincs így. Az elért eredmények igen is szembeötlők. Tölgycsücsökkel végzett ilyen műkísérletek azt mutatják, hogy az olyan táblákban a melyeken egy hektár területre 5 q.-nyi szuperfoszfátot, 2 q. 40%-os kálisót és 2 q. chilisalétromot juttattak a talajba, a fácskák magasabbak, erőteljesebbek és dúsabb lombzatúak lettek. Az első évben a különbség nem volt szembeötlő, hanem a mikor a következő év tavaszán a chilisalétrom elhintést — hektáronként 1 q.-t — megismételték, az év végén a műtrágyázott táblát a trágya nélkül maradt tábláktól már nagy távolságról meg lehetett különböztetni.

Még nagyobb sikert értek el fenyőfélékkel. A körülbelül 10 éves fák a tél folyamán szuperfoszfátot és kálisót kaptak, 6—6 q-t ha-kint. Június havában 1 q. chilisalétromot hintettek el 1 ha-ra, a mit a következő év április havában megismételtek. Az eredmény mindenkit meglepett. A műtrágyázott fák dúsabb levelűek, sötétebb zöldek, magasabbak voltak és azonkívül sokkal több oldalhajtást is feljlesztettek.

Hihetetlen eredménynyel alkalmazzák néhol a műtrágyázást a karácsonyfául szolgáló fenyőfákak termesítésénél is. Az ilyen ültetvényeken június, vagy július havában egy-egy fára 20 gramm chilisalétromot számítva, szórnak. A műveletet gyermekek is végezhetik, olyformán, hogy a műtrágyát szűk körben a törzs körül szórják el ott, a hol már némi csapadék éri a ta-

Műtrágyázási kísérlet fenyővel.

Trágyázatlan	50 gr. szuperfoszfáttal
	20 gr. kálisóval
	20 gr. chilisalétrommal trágyázva.

lajt. Ez úton sötétzöld, erőteljes levélzetet érnek el és az így nevelt fácskák darabjéért a kereskedő szívesen fizet 6—12 fillérrel többet. Az eljárás mindenkép hasznosított, hiszen egy-egy hektár területen körülbelül 5—6 ezer fácska él. Hogyha fánkint csak a minimális 6 filléres értéknövekedést tételezzük is fel, akkor is 300 K termés javulást eredményez a műtrágyázás. Az elhasznált chilisalétrom értékét 50 K-nak, a kiszórás költségét 20 K-nak véve, a tiszta haszon minimálisan 230 K-ra tehető.

Virágcserepekben is végeztek műtrágyázási kísérleteket fenyő- és juharfafélével. A talaj sovány homok volt. A kísérleti növények közül azok, a melyek cserepenkint 50 gr. foszforsavat, 20 gr. kálisót és ugyanennyi chilisalétromot kaptak, szabadszemmel ítélve közel 100%-al multak felül a trágyánküliek fejlődését. Ott, a hol salétrom nélkül csupán szuperfoszfátot vagy csupán thomassalakot és kálisót használtak, szemmel látható eredmény nem mutatkozott.

Az itt elmondottakhoz hasonló kedvező eredmények a német erdészeket arra bírták, hogy az egész Németbirodalomra kiterjedő nagyarányú erdőműtrágyázási kísérleteket kezdjenek. Ezek közül különösen azok emelendők ki, a melyeket az erdő talajának rőzsével, burgonyaszárral, vagy egyéb kisértékű növényi anyaggal való befedésével értek el.

Igaz, hogy az erdőt legtöbbször a jövő nemzedék javára ültetjük, de hát nem tehet senki szebb és biztosabb befektetést az utónemzedék javára, mintha erdő-sítésbe helyezi el a pénzét, a mely akkor is gyarapodik, a mikor mi alszunk és a mely munkát ad akkor is, mikor a mezőgazdasági munkást egyebütt nem foglalkoztathatjuk.

Gazdasági tanácsadó.

A gyümölcsfa helyes metszése. Sokszor az emberek tulságokba, szélsőségekbe esnek és a fától nem látják az erdőt. Így volt és van az még ma is nagyrészt nálunk és a nyugoti országok egyik-másikában az állattenyésztés terén, a hol a küllem, a forma kedvéért tenyésztik az állatokat és képesek az emberek például egy igen jó tejelő tehenet kiselejtezni, ha annak testformája, bőrszíne, szarvállása és a többi alkatrésze nem felel meg a fajtajelleg előírási pontjainak vagyis a standardnak.

Ez túlhajtott álláspont, mert végre is nem a formáért, de a hasznos hajtásért tartjuk az állatokat.

Így van az a gyümölcsfa idomítás, a nyesés és metszés terén is; itt is a legnagyobb szélsőségek tapasztalhatók.

A gyümölcsfa alakítását nem szabad a fa termőképességének rovására végezni, mert a metszést, nyesést nem azért kell gyakorolni, hogy a fa terméketlenné váljon, hanem azért, hogy szép alakjával több termővé tegyük. A helytelen módon végzett metszések, nyesések igen rossz hírbe hozták a fanyesés előnyeit,

úgy hogy sok gyümölcsfa-tenyésztőt ismerek, a ki a metszésről hallani sem akar. Ez az álláspont is igen helytelen és épen ezért egy híres kertészünk elbeszélése után megkísérlem a helyes és okszerű gyümölcsfa-metszést itt ismertetni.

«Két évtizednél hosszabbra nyúló tapasztalataimra támaszkodva, én is azokhoz csatlakozom, a kik azt állítják, hogy jobb inkább sehogyan, mint rosszul megmeteszeni a fát. Hogy így az eredmény kedvezőbb, látom a legtöbb falusi gyümölcsösben, a hol a fák kiültetésüktől halálukig sohasem látnak kést, legfeljebb akkor, ha száraz ágaikat szedik le és sokáig élnek, bőven teremnek. Ellenben láttam azt is, hogy a rossz, vagyis túlhajtott, erős metszés pusztulást vagy legfeljebb csak bújást eredményezett.

A metszés célja a fát erősíteni.

Ennek elérésére kétféle metszés szolgál: a rövid, ha a hajtásnak több mint felét vágjuk le; a hosszú, ha csak hegyét, vagy legfeljebb egyharmadát távolítjuk el.

A rövid metszés fát nevel, a hosszú a termékenységre hat; ennél fogva a rövid metszést fára, a hosszú gyümölcsre való metszésnek is hívják.

Tudva ezt, könnyen elkerülhetjük azokat a nagy hibákat, melyekkel czélt tévesztünk, ha a metszésnél a következőket szem előtt nem tartjuk.

Ha vad alanyra nemesítünk, különösen olyan válfajtát, mely bujább természetű és ágait inkább fölfelé növeszt, ha a talaj kötött, agyagos, ha az éghajlat hűvös, nedves és ha a fa fiatal: akkor gyümölcsre metszük a fát, vagyis a hajtásokat csak némileg kurtítsuk meg, miután az ilyen fa amúgy is inkább fa, mint gyümölcsrügyeket fejleszt.

Ellenben ha a fa törpe fák alanyára van oltva és hozzá még oly válfaj, mely ágait inkább vízszintes irányban terjeszti ki, ha a talaj laza, ha az éghajlat meleg, ha a fa már öregebb: akkor erősen metszük vissza, hogy fáját szaporítsuk, mert ilyen körülmények között a fa inkább csak gyümölcsrügyeket és kevés fát nevel, minek következtében idő előtt elpusztulhat.

A metszés hatására még az időszak is befolyással van. Az őszi, téli és a kora tavaszi metszés inkább a fára, a késő tavaszi és nyári metszés pedig a termékenységre hat.

Ezen általános határozatok elég tájékozást nyújtanak, hogy mikor alkalmazzuk az egyik, mikor a másik, avagy esetleg fölváltva mindkét metszést.

Meggondolatlanul egy vágást se ejtsünk a fán, hanem előbb az egész koronát szemügyre véve fontoljunk meg, minden egyes vágást következményeiben is, vagyis hogy mit akarunk vele elérni: irányt szabni, fára, termékenységre hatni, avagy pusztán csak a koronát fölösleges részeitől megszabadítani? Ha a czéllal tisztában vagyunk, akkor a kivitelben sem fogunk hibázni.

A vezérhajtásokat, melyekkel a koronának irányt szabunk, jobb nem közvetlenül a kiszemelt rügy fölött, hanem egygyel följebb lemetszeni, mert a vágáshoz legközelebb eső rügy többnyire gyenge hajtást ad. Ha

a második, az igazi vezérhajtásnak kiválasztott rügy kifakadt, a felsőt kitörjük és júliusban, mikor már az új hajtás megerősödött, a csutakot simára lemetszük.

Különben minden metszést a szem fölött úgy irányítsunk, hogy az a szemhez se essen igen közel, mert akkor a szárazságtól szenved, elgyengül és elpusztul, se igen távol a szem fölött ne legyen, mert ebben az esetben nem forrhat be a seb, száraz csutakok keletkeznek, melyeket ha le nem vágunk, a mi ismét új munkával jár, nemcsak hogy nem díszítik a fát, hanem a szemet is elpusztíthatják.

A vezérágakkal gyümölcscrügyekre ne törekedjünk, mert az által vékony, gyenge ágakat nevelünk, melyek ha gyümölcsessel megrakodnak, sok gondot okoznak, mert minduntalan letöréssel fenyegetnek.

A mely oldalhajtás a vezérhajtásnál erősebb, azt tövén felül egy késfoknyival vagyis az ággyűrűre kurtítjuk meg, hogy az ott alvó rügyek kihajtsanak és termőgalyakká alakuljanak.

Minden alkalmatlan helyen levő, keresztező, a korona belsejét sűrítő hajtást azonnal, a mint mutatkozik, vágjunk ki, hogy utóbb eltávolításával ne kelljen a fán nagy sebet ejteni és erejét gyengíteni.

A vízajtásokat, ha csak a koronában nem akarunk velök hézagot kipótolni, mely esetben kurta metszésre fogjuk, szintén távolítsuk el idejében, hogy a szükséges hajtástól ne vegyük el a táperőt.

Általában a korona alakításánál arra törekedjünk, hogy az ágak arányosan oszoljanak el, hogy gyümölcs ne csak a korona külső galyain legyen, a honnan a szelek többnyire leverik, hanem annak belsejében is úgy, hogy a nap érje.

Ha rossz metszés folytán az ágak nagyon is kifelé szétnyúltak, megtámasztással, felkötéssel vagy megkurtítással kell rajtok segítenünk.

A metszés által okozott sebeket, ha egy fillérnél nagyobbak, kenjük be lehetőleg oly kenőccsel, mely légmentesen zár, a mellett a beforradást is elősegíti.

Ezeket tartjuk szem előtt — ha ollót vagy kést veszünk kezünkbe — hogy gyümölcsfáinkat ápoljuk.»

(bl.)

Méhtenyésztési problémák. 1. A méh nemesítése. Pincot 1908-ban rámutatott arra, hogy nagyobb munkáméheket lehet nevelni egyszerűen azáltal, hogy a sejteket növeljük. Ezek a nagyobb munkáméhek aztán a rendesnél nagyobb mennyiségű mézet gyűjtenek. Pincot számos kísérletének eredményeként állítja, hogy négyzetdecziméterenként 736 sejtes lépen nevelődött méhek számbavehetően több mézet gyűjtenek, mint a rendes (négyzetdecziméterenként 854, ritkán 800 sejtes) lépeken fölneveltek. Ezek a különben igen érdekes kísérletek mindazon által nem vezetnek valójában a méhfaj nemesítésére, mert az elért eredmény semleges egyedekekre vonatkozik és nem fajfenntartókra; pedig csak a fajfenntartók gondos kiválasztása vezethet átörökíthető és tartós fajnemesítésre. Néhány méhtenyésztő ezen a téren is komoly eredményeket ért el, bár a kísérletek nem egy akadályra találtak.

2. *A méhésztudomány tévedései.* Eddig általános volt az a vélemény, hogy egy méhcsaládban csak egy királyné lehet és ha véletlenül egyszerre több is volna egy méhcsaládban, ez csak rövid ideig tarthat. Ezzel szemben az amerikai méhészek számos példát közöltek arra nézve, hogy egy méhcsaládban több királyné is megfér egymás mellett. Egy amerikai tenyésztőnek sikerült egy családban 14 királynét elhelyeznie, a melyek ott békében éltek. Ha ezt a többkirálynérendszer tényleg meg lehetne valósítani, könnyű volna nagy rajokat elérni, a miből a méhészet igen nagy hasznot húzna.

Dzierzon parthenogenezisteóriáját is megtámadta újabban Dickel. Dzierzon teóriájával ugyanis következő eredményekre jutunk: a) Egy meg nem termékenyített királyné rakhat petéket, de ezekből, mivel megtermékenyítve nincsenek, csak herék lesznek. b) Egy vén királyné, a mely ugyan meg van termékenyítve, de a melynek spermaticájája kimerült, folytathatja ugyan még a peterakást, de ezekből a petékből is csak herék fognak kikelni, mivel ezek a peték sem jöttek termékenyítő anyaggal érintkezésbe. c) Bizonyos körülmények között a munkáméhek is raknak petét, de ezekből a petékből szintén csak herék fognak fejlődni.

Ezzel szemben Dickelnek az a felfogása, hogy a munkáméhektől, a melyek a petéket gondozzák, függ a méhek neme. Dickelnek felfogását többen osztják, sokan azonban erősen támadják.

3. *Károsak-e a herék a méz gyűjtésére?* Ebben a tekintetben a vélemények eltérnek. Tunisban egy tenyésztő végzett erre vonatkozó kísérleteket. Öt éven át egymásután 150 rajt herékkel és 150 rajt herék nélkül nevelt és arra az eredményre jutott, hogy a herék jelenléte nem ártalmas. A mézhozam ugyanis mind a két módszernél egyenlő volt.

4. *A méhek irányérzéke.* Brunier kísérletei megmutatták, hogy a méheknél az irány iránti érzék sokkal nagyobb szerepet játszik, mint a látóképességük. Ezen érzékük igen fejlett és még a postagalambok irányérzékénél is élesebb. A látóképességtől teljesen független és bámulatosan pontos, különösen magasság tekintetében, oldalirányban kevésbé. Ezekből a megfigyelésekből egy gyakorlati következtetést lehet levonni. A méhtenyésztők rosszul teszik, ha az egyes kaptárakat egymás mellé pontos sorba rakják, mint egy sor katonát. Az egyes kaptárak különböző színezése csak nagyon kevésbé fogja e mellett a méheket útbaigazítani. Ezzel nemcsak az egyes bejáróknál támadható harcok válnak valószínűkké, de sokkal nagyobb veszedelem is fenyeget, hogy elveszítjük a királynét, a mikor nászrepüléséről visszatér. Hogy a méhek jól eligazodhassanak, célszerű az egyes kaptárakat váltakozva déli és keleti irányban elhelyezni és különösen az egymás mellett levő kaptárak nyílásait különböző magasságokban elhelyezni.

(Nemzetközi mezőgazdasági intézet közleményei.)

Különfélék.

Kitüntetés. A gróf Esterházy Sándor pulai uradalmában alkalmazott Kovács András erdőőrt, a ki az uradalmat 50 év óta szolgálja, február 8-án a földmivelésügyi miniszter úr diszoklevéllel tüntette ki és részére 100 korona jutalmat adott. Ugyanezzel az alkalommal Kovács András hű szolgálatainak elismerésül az uradalom részéről is 100 korona jutalomban részesült.

Nyugdíjbiztosítás. A sepsiszentgyörgyi m. kir. állami erdőhivatal javaslatára a következő hatósági erdőőrök és erdőszolgák irattak át az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár keretében az 1912. évi VIII. t.-cz. alapján létesített új nyugdíjcsoporthba, a mely egyuttal agkori és balesetbiztosítással is egybe van kötve: Bagoly György, Kerezsi Ferencz, Bartha András, Bartos Ferencz, Benke András, Csiki Sándor, Dimény Mihály, Háromszéki Lázár, Költő Ferencz, Sütő János, Jancsó Venczel, Kiss Albert, Kurta Ferencz, Vas Ferencz, Váncsa Károly, Albu József, Szurkos István, Várza György, Hegyes Károly, Kovács Simon, Gyergyi György, Elekes István, Kuti Bálint, Asztalos Ferencz, Todorka János, Ferencz István, Kis Bálint, Kovács Domokos, Molnár György, Mihály Ferencz, Kerezsi Ferencz János-é, Bitai Károly, László István, Kovács András, Karácson Ferencz, Czompó Mihály, Darnóczy Sándor.

Ujjonnan biztosítottak vagy régi csoportjaikból az új nyugdíjcsoporthba átirattak: Stumpf József, Hohenlohe hercegi erdőőr, Orolin Mátyás, Bodenbüchler István járási erdőőrök, Gál György hercegi erdőőr, Biró Ferencz erdőőr, Mihály László esemetekertiőr, Naszlady Sándor m. kir. közalap. erdőőr, Király Péter, Májér László (tarka) erdőőrök, Szilágyi József, Fűzi János és Stift György hercegi erdőőrök, Boda György és Horváth József uradalmi erdőőrök.

Adomány. Koleter János, kabolási lakos erdőaltiszt, az Országos Erdészeti Egyesület kezelésében álló Altisztii segélyalap javára 1 koronát adományozott, a mi ezenel nyugtáztatik is.

Faragó Béla. cs. és kir. udvari szállító, magnagykereskedő Zalaegerszegen, idei főárjegyzéke gazdag tartalommal már megjelent s azt az érdeklődőknek kívánatra szívesen megküldi.

Felhívás. Mezey Károly urad. erdész Baráka I. sz. őrház, u. p. Borosjenő (Arad megye), felkéri azokat a szaktársait, a kik 1896. év őszén végezték a lipitújvári erdőőri szakiskolát, hogy czimüket vele közölni szíveskedjenek.

Könnyező fák. A forró égöv alatt, a hol se eső, se harmat, se forrás nem enyhítheti az utas szomjúságát, Ázsia, Afrika sivatagjain, vagy Amerika bűzös mocsarai közt, a hol egy korty e mocsár vizéből halált vagy gyötör

lázás betegséget okoz, a szomjan halástól sokszor csak a fák mentik meg az eltikkadt embert. Livingstone azt beszéli, hogy Dél-Afrikában a fügefafa egy fajtája hűsítő italt szolgáltat. Ha este e fák alá edényt tesznek, az reggelre egészen megtelik a galyak lecsöpögő nedvétől. Ez a nedv azonban oly erős, hogy például a szembe fecskendezve, azonnali gyulladást okoz. A Kanári-szigeteken pedig a könnyező fák adják a hűsítő italt. Ezek a fák a szó szoros értelmében könnyeznek, vagyis leveleikből oly dúsan permetezik az üdítő nedvesség, hogy egész tócsák, egész kis tavak támadnak a fák tövében, végtelen öröme a szomjas utasnak, vagy az eltikkadt benszülötteknek, a kiknek e hűsítő ital valósággal az életmentőjük. Szedik is, gyűjtik is ám nagy buzgalommal, mint valami drága kincset. E fák leveleinek könnyezését pedig egy rovarfaj okozza. Ezek az úgynevezett habos czikádák, elnevezve arról, hogy álczaik fehér, habszerű folyadékba vannak burkolva. A rovar megszúrja a fa levelét, mely ez által bő nedvet választ ki. Nálunk is tapasztalható néha e tünetény tikkasztó nyár idején a fűzfáknál, melyeken szintén szeret tartózkodni a habos czikáda. Nevezetes az utazók fája (*Krania speciosa*) is Madagaskár szigetén. Vaskos és széles levelei óriási legyező módjára kétsorosán állnak a törzs felső részén s a mily arányban az alsó levelek elhálnak, ugyanoly arányban képződnek felül az új levelek. A levél szárának tövében vályús hüvely képződik. Ez a víztartó. A párák e hüvelyben a lehülés folytán cseppekké sűrűsödnek, s midőn a levél víztartója megtelik, a levél lehanyatlak a teher alatt. A víz így kiömölvén, a levél újra feláll s tovább gyűjti és sűrűsíti a forró levegő páráját cseppfolyóssá víztartójában. Ilyenféle vízgyűjtő és víztartó növény Ázsiában az úgynevezett hűsítő növény (*Nephestes*) is, mely kúszó cserje s levelei kancsóalakúak. Nem hiába mondják, hogy az erdők élő vízmedenczék s legtermészetesebb és legbiztosabb víztartók. De ez úgy is van mindenütt, mert a forró párák az erdő hűsében cseppekké sűrűsödnek s így az erdők talaja bármily forróságban sem száradhat ki. Ez is fokozza az erdők nagy gazdasági jelentőségét s azért nagy kár és oktalanság azoknak könnyelmű és uzsoraszerű irtása. De ha így van ez a mérsékelt éghajlat alatt is, kétszeresen úgy van a forró égöv alatt. Amerika erdeiben, kivált a védettebb helyeken, például a Magdaléna folyó felső völgyében minden olyan fa, melynek levelei a tövüknél hüvelyszerűek, a kutakat és patakokat pótolja ember és állat számára. A tikkasztó levegő tüzes párájának elég az a kis hűvösség, mely az erdőben uralkodik, hogy cseppé hüljön le s lassan megtelnek a fák millió és millió víztartói s az apró, lomb közötti patakocskák éltet adó nedvét vidáman élvezi a sok madár, rovar, kigyó, béka s fölkeresik a nagyobb állatok és az ember is. Így gondoskodik a természet mindig és mindenütt az ő teremtményeiről.

Időjelzés. A «Meteor» márczius hóra a következő időjelzést teszi közzé:

Márczius hó változási napjai 2—4—6—8—9—11—

14—15—21—22—29 és 30-ra esnek. Legerősebb hatásaik a 2-iki hideg, esetleg viharos, a 3-iki szeles, a 9-iki enyhe derült, a 11-iki enyhe, a 14-iki hideg szeles, a 21-iki csapadékos, a 30-iki hűvös, esetleg viharos. A mint látjuk márczius igen változatos időjárás van hivatva hozni, hol a melegebb jelleg inkább csak a 9. és 11-iki változási napok hatáskörében várható. Elején hűvös szeles, közepén hidegebb, 21-ike körül csapadékos hűvös, a végén hűvös szeles idő várható.

Hivatalos közlemények.

1562. eln. szám.
1913.

Körrendelet valamennyi fő- és ügyosztálynak, a számvevőségi igazgatónak, a számvevőség mindhárom csoportjának, a segédhivatalok főigazgatójának és valamennyi alárendelt hatóságnak, hivatalnak, intézetnek és közegnek.

Mult évi december hó 23-án 12977/eln. szám alatt kelt rendeletem* kapcsán értesitem a Czimet, hogy e rendelet II. pontjában említett, vagyis azok az állami tisztviselők, altisztek és szolgák, akik rendes hadkötelezettségüknek teljes lerovása után hivatnak be a létszámkiegészítés céljából tényleges katonai szolgálatra, illetményeik szempontjából a tényleges katonai szolgálatnak még egy további hónapján át is időszakos fegyvergyakorlatra behívottnak tekintendők.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik az idézett rendelet I. pontjában említett állami tisztviselőkre, altisztekre és szolgákra, akiknek illetményei tehát a tényleges katonai szolgálat első két hónapjának (újjonckiképesnek) elteltével beszüntetendők.

Budapesten, 1913. évi február hó 6-án.

Gróf Serényi s. k.

138. sz.
1913.

Közhirre teszem, hogy a Derecske községi (Sopron vármegye) születésű *Strobl József* részére 1910. évi július hó 9. napján 20. sz. alatt az erdőri szakvizsga letételéről kiállított eredeti bizonyítvány elveszvé, a helyett nevezett részére folyó évi 138. ügyszám alatt az eredetivel egyenlő értékű hiteles másodlat adatott ki.

Kelt Görgényszentimre, 1913. évi február hó 17-én.

Szakmáry Ferencz,

a m. kir. erdőri szakiskola igazgatója.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A Személyem körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére Krause Géza erdőtanácsosnak sok évi hű és hasznos szolgálata elismerésüül Ferencz József-rendem lovagkeresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1913. évi január hó 30-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Lukács László s. k.

* Lásd: «Az Erdő» 1913. évf. 20. oldal.

Szerk.

Ő cs. és ap. kir. Felsege a magyar földművelésügyi miniszter legalázatosabb előterjesztésére Bécsben, 1913. évi február hó 12-ikén kelt legfelső elhatározásával legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott az erdőfelügyelőségi szolgálatnál: Lászlóffy Gábor miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott főerdőtanácsost miniszteri tanácsossá; a községi erdők kezelésénél: Sümegh Ignác, Nádas Béla, Pékh József, Jávorszky Albert és Fás Gyula főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, a magyarországi kincstári erdők kezelésénél: Chrenóczy Nagy Antal, Emericz Győző, Nemes Károly és Temesváry Béla főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsosokat, valamint Roehltz Nándor erdőtanácsost, a horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésénél pedig Mariányi János főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőtanácsost főerdőtanácsosokká; továbbá legkegyelmesebben adományozni méltóztatott az erdőfelügyelőségi szolgálatnál Nagy Károly főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, dr. Hoffmann Gyula, Tichy Kálmán, és Dezsényi Jenő alerdőfelügyelőknek az erdőfelügyelői címet és jelleget, Czimra József és Babos József alerdőfelügyelőknek az erdőfelügyelői címet; az állami kezelésbe vett községi erdők kezelésénél: Héjas Kálmán erdőtanácsosnak a főerdőtanácsosi címet és jelleget, Török Albert felmérési felügyelőnek a műszaki főtanácsosi címet, Petrás Jakab, Szuppek József és Seh Jenő főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet és jelleget, Jüngling János főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet; végül a magyarországi kincstári erdők kezelésénél: Szenes József főerdőtanácsosnak a miniszteri tanácsosi címet és jelleget, Czékus György erdőtanácsosnak a főerdőtanácsosi címet és jelleget, Székely István, Fischl József, Ivanich Ferencz, Ráduly János és Földes Tamás főerdőmérnöknek az erdőtanácsosi címet és jelleget, Láncoz Antal főerdőmérnöknek pedig az erdőtanácsosi címet.

A m. kir. földművelésügyi miniszter, Ő császári és apostoli kir. Felsegének Bécsben, 1913. évi január hó 24-ikén kelt legmagasabb engedélye alapján Kóváry László m. kir. főerdőtanácsost sok éven át teljesített szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Merényi Gyula főerdőtanácsosi címmel felruházott m. kir. erdőtanácsost további szolgálattételre a tótsóvári m. kir. erdőhivatalhoz (főnökvégyettesnek) osztotta be, Nagy Károly m. kir. erdőtanácsost pedig áthelyezte az orsovai m. kir. erdőhivataltól a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságához (főnökvégyettesnek).

A m. kir. földművelésügyi miniszter Daum Alfréd m. kir. segéderdőmérnököt a besztérczei erdőigazgatóságtól áthelyezte a besztérczei m. kir. állami erdőhivatalhoz s megbízta a jaádi m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével; Riedl Gyula m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Borgóprundra az ott székelő borgói felső m. kir. erdőgondnoksághoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Nagy Lajos m. kir. erdőmérnökgyakornokot Besztérczéről Dévára helyezte át az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a vinkovezei kir. főerdőhivatal kerületében alkalmazott Vukovics Antal kir. főerdőrt — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság főnöke Garay Antal m. kir. erdőrt Begalankásról Dobosdra helyezte át.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főlegesen reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Lőrinc Erdőbádony. 1. A kincstári erdőhivataloknál csak az van megállapítva, hogy minden egyes hivatalnál hány főerdőri (I. oszt. altiszti) és hány erdőri (II. oszt. altiszti) állás tölthető be; vagyis csak a főerdőri és erdőri állások száma van megállapítva. Az azonban, hogy az egyes hivataloknál alkalmazott erdőriek közül hánynak kell évi 700, 800, 900 és 1000 korona fizetésének, illetve a főerdőriknél hánynak kell évi 1000, 1100, 1200 és 1300 korona fizetésének lenni, megállapítva nincs, s ezt nem is lehet megállapítani, mert a személyi pótlékokról szóló 1904. évi I. t.-cz., illetőleg az 1906. évi IX. t.-cz. értelmében egyik fizetési fokozatból a másik fizetési fokozatba csak 5-5 évi szolgálat után léphetnek elő az erdőzeti altisztek. Előfordulhat tehát az az eset is — s ez igen gyakori — hogy egyes hivataloknál a II. oszt. altisztek közül senkinek sincs évi 1000 korona javadalmazása, mert már az évi 900 koronás, vagy az évi 800 koronás fizetésből neveztek ki I. oszt. altisztekké. A kinevezéseknél ugyanis úgy áll a dolog, hogy a II. osztályú altiszteknek nem kell mind a négy fizetési fokozatban 5-5 évet tölteni, hanem I. osztályú altisztekké kinevezhetők legyenek, hanem lehet őket akár a 700 koronás fizetésből I. oszt. altisztekké kinevezni. Ha azonban nem neveztetnek ki I. oszt. altisztekké, úgy minden öt évben elő kell lépniök addig, a míg a legmagasabb II. oszt. altiszti fizetést, vagyis az évi 1000 kor. javadalmazást elérik. Ha pedig egy olyan erdőri neveztetik ki főerdőrire, a kinek évi 1000 kor. javadalmazása volt, az a magasabb fizetési fokozatba (az évi 1100 kor. fizetésbe) úgy lép be, mint hogyha az 1000 kor. fizetést mint főerdőri élvezte volna. Ha pl. valaki mint II. oszt. altiszti 1910 január 1-én jutott az évi 1000 kor. javadalmazásba s 1913. évi január 1-én főerdőrire neveztetett ki, úgy az illető nem újabb 5 év múlva, hanem már 1915 január 1-én előlép az évi 1100 kor. javadalmazásba. 2. Fentiek szerint második kérdése tárgyaltan. 3. Ha az I. oszt. altiszteknél megüresedik egy 1100, 1200 vagy 1300 koronás állás, az csak akkor tölthető be, ha a sorra kerülő altiszti a megelőző fizetési fokozatban a magasabb összegű személyi pótlékra igényt adó öt évi szolgálati idejét kitöltötte. 4. Ha nincs olyan altiszti, a ki a 3. pont szerint előléphetne, akkor a magasabb fizetést senki se kapja meg. Ha pl. az ön hivatala kerületében a főerdőriek valamennyien egyszerre nyugdíjba menének, úgy az újonnan kinevezendő főerdőriek valamennyien csak a legalacsonyabb fizetési fokozatba, vagyis az évi 1000 kor. fizetésbe volnának kinevezhetők s 5 év múlva valamennyien egyszerre kerülnének az évi 1100 kor. fizetésbe, újabb 5 év múlva az évi 1200 kor. fizetésbe s ismét 5 év múlva az évi 1300 kor. fizetésbe, úgy hogy az első öt évben senkinek se volna 1100, 1200 és 1300 fizetése. 5. A kihágóktól lefoglalt bűnjelék és zálogtárgyak kezeléséről a rendőri büntető eljárás egyetemes szabályozásáról szóló 1909. évi 65,000. számú belügyminiszteri rendelet intézkedik. Ennek 254. §-a szerint ha a kártető a kárt nem téríti meg, s a kár megtérítéséhez a sértett ragaszkodik, a lefoglalt tárgyak nyilvános árverésen értékesítendők. Az árverésen befolyt pénzt az okozott kár és egyéb költségek megtérítésére kell fordítani. 6. A kihágók által eltalajdonított és lefoglalt erdei termények akkor, a mikor az illetékes bíróság azokat a tulajdonosnak visszaitélte, a tulajdonos által tetszése szerint értékesíthetők.

O. J. Az 1912. évi XXXV. t.-cz. értelmében családi pótlékra csak az állami, vármegyei és államvasúti tisztviselők, altisztek és szolgák tarthatnak igényt. Városi altisztek tehát nem. Hogy egyes városok adnak az alkalmazottjaiknak családi pótlékot, az lehetséges, de ezt mi nem tudjuk. A járási erdőriek azonban nem kapnak. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

P. J. Gothard Sándor úrnak, lapunk munkatársának Herényben, Szombathely mellett (Vas megye) van a fegyver-átelíreje, le-rakata pedig Budapesten, VI., Váci-körút 61. szám alatt van. Nála nemcsak drága luxus-fegyverek, hanem 120—180 korona árrban egyszerű, jó használati fegyverek is kaphatók.

H. J. Türelemmel és szelid bánásmóddal rászoktathatja a tehenet arra, hogy tejét könnyebben adja le. A fejést minden-nap pontosan ugyanabban az időben kell végezni. Gondoskodni kell róla, hogy fejés idején az istállóban csend legyen. Lárma vagy egyéb szokatlan jelenség az állat nyugalma-t ne zavarja. Etetés közben sem ajánlom a fejést. Legjobb azt etetés előtt végezni, de akkor, ha a tehen már befejezte a kérődzést. Közvetlenül fejés előtt mossa meg a tehen tőgyét langyos szappanos vízzel, törülgesse meg puha kendővel gyengéden, aztán simogassa meg kezeivel gyengéden a tőgyet, illetve a csacsbimbókat. A langyos mosogatás, a simogatás kellemes érzést kelt a tehenben és elernyeszti a záróizmot. Fejésnél nem szabad húzogatni a tőgyet, hanem az egész kézzel nyomogatni és pedig úgy, hogy egyik kezét kinyitja, másikat zárja, úgy, hogy a tej szakadatlan sugárban zuhogva ömlik a rocskába. Lassan kell kezdeni s gyorsabb tempóban végezni. Csak a fejés végén szabad két ujjal meghúzni a tőgyet, de csak azért, hogy az utolsó csepp is kifolyjon. Fejés közben gyengéden meg is kell érinteni néha a tőgyet is, hiszen a borjú is meg-meglöki anyja tőgyét szopás közben s nagyon sok tehen megkívánja ezt a természetes módszerű fejést. Sokszor az is segít, ha a tehennek fejés előtt, miközben tőgyét simogatják, valami kedvencz nyalánkságot nyújtanak, pl. sós kenyéret. Mindenesetre nagy türelemre és szeretetre van szükség, de a tehen ezt megérdemli, hiszen elég szépen tejel. Rákiáltani vagy pláne megütni világért se szabad.

Attól azonban óva intem, hogy fejőcsövet szerezzon be. Mert a fejőgépek és fejőcsövek, a melyeket a gyárosok nehezen fej-hető tehenek részére ajánlanak, kivétel nélkül tönkreteszik a tőgyet. A legtöbb tehen nem is tűri meg, hogy többször be-vezessék a csacsbimbóba, de a csendes, türelmes tehenek tej-csatornáját és záróizmat annyira meggyengíti, illetve kité-gítja, hogy rövid idő múlva a tej magától kicsepeg; ezen pedig már alig lehet eredményesen segíteni. Dr. Kukuljević József.

K. J. Z. 1. Arra a kérdésére, hogy önt az államhoz milyen minőségben nevezhetik ki, bajos feleletet adni. Miután ön 24 éves és az erdőri szakvizsgát is letette, jogosítva van erdőri, vagy akár főerdőri állásra is, de hogy pályázat esetén kinevezik-e tényleg azzá, vagy pedig egyelőre csak erdőlegénynyé, vagy segéderdőrire, azt mi nem tudhatjuk. 2. Ha lapunkban állás-keresletre vonatkozó hirdetést akar közzétenni, úgy fogalmazza meg a hirdetést és küldje be nekünk, mert mi nem tudhatjuk, hogy ön mit és hogyan akar hirdetni. 3. A 20 fillért a lap javára bevételeztük.

Sz. G. Más tanácsost nem adhatunk, mint azt, hogy írjon az illetőnek s kérdezze meg tőle, hogy hogyan áll az évkönyv ügye s ha nincs hozzá bizalma, követelje vissza a pénzét.

M. S. Kérdésére határozott feleletet nem tudunk adni, mert nem írta meg, hogy 1. az illető állami alkalmazott rendszeres évi fizetést (évi bért, évi zsoldot) élvezett-e, 2. hány éves volt a férj, mikor másodszer megnősült és melyik évben nősült, 3. hány szolgálati éve volt a férjnek, mikor meghalt, 4. első feleségétől elvált-e, vagy pedig meghalt az első felesége, 5. mennyi fizetése volt a férjnek akkor, a mikor meghalt, 6. melyik évben halt meg a férj, 7. tényleges szolgálatban, vagy nyugdíjazott állapotban nősült-e a férj, 8. tényleges szolgálatban, vagy nyugdíjazott állapotban halt-e meg a férj, 9. ha nyugdíjazott állapotban nősült másodszer, származott-e a házasságból gyermek vagy sem. Ha ezekre kérdésekre részletes tájékozást nyújt, akkor határozott feleletet tudunk adni. Így azonban csak általánosságban azt mondhatjuk, hogy abban az esetben, ha a férj özvegy volt, a mikor másodszer megnősült, tényleges szolgálatban nősült, rendszeres évi fizetést élvezett, nem volt még 40 éves, mikor állami szolgálatba lépett, legalább 5 évig szol-

gált, a második házasság megkötésekor a férj még nem volt 60 éves, akkor az özvegynek van nyugdíjra igénye. Hogy az özvegyi nyugdíj mennyi, azt csak akkor tudjuk megmondani, ha közli, hogy a férjnek mennyi volt az utolsó beszámítható javadalmazása (fizetése és személyi pótléka együttesen). A 10 fillért a lap javára bevételztük.

R. Gy. A lap egyik példányának beszüntetése iránt intézkedtünk. Előfizetése márczius végéig rendezve van.

K. J. Névtelen levelekre nem szoktunk ugyan válaszolni, ezúttal azonban kivételesen tudatjuk, hogy olyan közlemény, a mely arról szól volna, hogy a földművelésügyi miniszter úr a járási erdőőröknek 100 korona korpótlékot adott, lapunkban egyáltalán nem jelent meg. Miután a járási erdőőröket a birtokosok fizetik és nem az állam, így az állam nem is adhat a járási erdőőröknek semmitféle pótlékot. Lapunk múlt évi 19-ik számában egyik előfizetőnk arról tett említést, hogy a biharvármegyei járási erdőőrök drágasági pótlékot kaptak; de arról, hogy ezt a földművelésügyi miniszter úr adta volna, szó sincs.

K. J. K. 1. Igaz ugyan, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. (erdőtörvény) 37. §-ának c) pontja szerint a 17. §-ban megnevezett birtokosok erdeiben erdőőr csak az lehet, a ki az erdőőri szakvizsgát *«jó sikerrel»* kiállotta, ez azonban nem azt jelenti, hogy csak azok nevezhetők ki erdőőrökké, a kiknek az erdőőri szakvizsga bizonyítványban *«jól alkalmas»* osztályzatuk van. Az, hogy az erdőőri szakvizsga bizonyítványban *«kielégítően alkalmas»* osztályzat van, a kinevezésnél nem képez akadályt, mert az ilyen egyén is jó sikerrel állotta ki a szakvizsgát. 2. Kérvényt pályázati hirdetés nélkül is benyújthatja ugyan, de azt valószínűleg azzal fogják elutasítani, hogy akkor adja be, a mikor pályázat lesz kiírva, mert az igazolványos katonai altisztek polgári alkalmazásáról szóló 1873. évi II. t.-cz. értelmében az államnál üresedésben levő erdőőri (erdőlegényi, segéderdőőri) állásokat csak nyilvános pályázat útján lehet betölteni. 3. A 10 fillért a lap javára bevételztük.

P. A. 1. A fegyelmi szabályok 238. §-a szerint a szolgálati és minősítési táblázatba bejegyzett fegyelmi ítélet, az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó két évi jó magaviselet után törölhető. Nyujtson be a törlés engedélyezése iránt az erdőgondnokság útján felettes hivatalához kérvényt. 2. Előbbi rangját csak úgy nyerheti vissza, ha felettes hivatala önt újból főerdőőrré kinevezi; ekkor is azonban legfeljebb csak évi 1000 korona javadalmazással lesz kinevezhető. Más úton — vagyis, mint ön írja, kegyelmi úton — semmi szín alatt se nyerheti vissza előbbi rangját; ebben az irányban tehát teljesen hiábavaló minden lépés, mert az ezéla nem vezethet.

K. R. Egyik erdőhivatal kerületéből a másikba legkönnyebben úgy lehet átjutni, ha egy ugyanolyan rangú altiszt társával kölcsönös áthelyezésért folyamodnak a miniszteriumhoz. Egyes áthelyezést a miniszterium csak a legkritkább esetben szokott engedélyezni, mert az ilyen áthelyezés mindig sérelmes azokra a kisebb rangú alkalmazottakra, a hova az illető áthelyeztetik, mert elzárja előlük az előlépés lehetőségét. Úgy is átjuthat egy másik hivatal kerületébe, hogy pályázat esetén ön is folyamodik az állásért; ilyenkor azután esetleg ugyanolyan ranggal kinevezi a hivatal. Áthelyezést azonban csak a miniszterium engedélyezhet. A 10 fillért a lap javára bevételztük.

H. Á. A földműves iskolákba 17 évet betöltött, erős, egészséges testalkatú, írni, olvasni és számolni tudó egyéneket vesznek fel. A tanfolyam, mely októberben kezdődik, két évig tart; felvételért julius hóban ahhoz az igazgatósághoz kell a kérvényt benyújtani, a hova a fiút felvétetni kívánja. A fizetési helyért évi 300 K-t kell fizetni, de van több ingyenes állami ösztöndíjas hely is. Ha ösztöndíjas helyért folyamodik, akkor szegénységi bizonyítványt is kell a kérvényhez csatolni s a kérvényt a miniszteriumhoz kell címezni, de a földműves iskolához kell benyújtani. A pályázati hirdetményeket junius és juliusban szokták kiírni s abban benne van, hogy milyen okmányokat kell a kérvényhez csatolni. Ilyen pályázati hirdetményt kérjen annak idején valamelyik földműves iskolától.

K. I. 1. Erdészeti Lapok (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám) megjelenik havonta kétszer, előfizetési ára egész évre 16 kor.; Magyar Erdész (Jólsva, Gömörmege) megjelenik negyedévenként egyszer, előfizetési ára egész évre 6 kor. 2. Erdészeti nyomtatványokat Székely és Illés könyvkereskedőnél, (Ungvár) kaphat. 3. Forduljon Müller Ármin vas- és fémtömegcikkgyárához Budapest, VI., Csángó-utca 3a) szám.

S. J. 1. A kopár futóhomokos és vízmósásos területek befásításához kinevezett erdőőrök ugyanazokat a járandóságokat kapják, mint a kincstári erdőőrök; vagyis évi 600 kor. fizetést, évi 100 kor. személyi pótlékot, lakpénzt, évi 100 kor. egyenruháátalányt, évi 150 kor. tűzifa- és földváltáságot és ha van gyermeke családi pótlékot. Azok, a kik most nevezettek ki, jól járnak, mert a rendszeresítendő állásoknak a fele főerdőőri állás lesz s így azok közül, a kik az egy évi próbaszolgálat alatt jól beválnak, többen főerdőőrökké fognak kineveztetni évi 1000 kor. javadalmazással, évi 220 kor. tűzifa- és földváltással és a fentebb említett egyéb illetményekkel. 2. A tanácsos úrnak igaza van, mert addig, a míg ön a hivatalos esküt le nem tette, nem állami alkalmazott s így az útiköltségek megtérítésére sincs igénye. Csak a hivatalos eskü letétele után tett utazások költségeit téríti meg az állam. 3. A hiányzó lapot elküldtük és a czímszalag kiigazítása iránt intézkedtünk. 4. Arra a kijelentésére, hogy ha így halad tovább, akkor lopni kell mennie nem sokára, mert nem futja a gázi, nincs feleletünk. 5. A 10 fillért a lap javára bevételztük.

A. Gy. Majd érdeklődni fogunk a dolog iránt s talán sikerülni fog egy megbízható céget ajánlani. Leveleit postán visszaküldtük.

O. M. Forduljon panaszával a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz s ha vagy a pénzét, vagy az évkönyvet így sem sikerül megkapnia, úgy emeljen P. ellen a földművelésügyi miniszter úrhoz panaszt.

T. J. Arra, hogy mi a Forst- und Jagd-Zeitungen kívül megjelenő összes erdészeti és vadászati szaklapokat felsoroljuk, nem vállalkozhatunk, mert ilyenek számtalan nyelven jelennek meg s ön még csak azt se írta meg, hogy magyar, német, francia, angol, svéd, horvát, japán, vagy milyen nyelvű lapokat óhajt. A 10 fillért a lap javára bevételztük.

V. Olvassa el a fentebb S. J.-nek szóló üzenetünket, abból láthatja, hogy családi pótlékra is van igényük.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Állást keres azonnali belépésre szakvizsgázott, 31 éves, ref., nős, kiscsaládú, józanéletű erdőőr, ki a vadovásban, dúvadirtásban és vizslaidomításban jártas. Nyelvismerete magyar. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (15.)

35 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, kiszolgált tűzértizedes, józanéletű, jó szakvizsgabizonyítvánnyal rendelkező erdőőr, ki 12 év óta erdőőri és vadőri téendőket végez s jelenleg Pável püspök örökösének az erdejét és a sósfürdőt kezeli, beszél magyarul, románul, ruthénül és keveset németül, erdőőri állást keres. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (18.)

Uradalmi állást keres 26 éves, kath. vall., nős, négy gimnáziumot, két éves erdőaltiszti szakiskolát, szakvizsgát és egy éves középerdészeti továbbképző-tanfolyamot végzett; erdőmérést, térképelést, erdőbecslést, erdőrende-

zést, vadászatot és építészeti tervezést kitünően érti, iskolai és hosszabb gyakorlati bizonyítványai kitünőek. Szives megkereséseket e lap kiadóhivatala továbbít. (21.)

Erdészi vagy fővadászi állást keres mielőbbi belépésre intelligens, hat középiskolát, erd. szakiskolát végzett, szakvizsgázott, katonai kötelezettségen túl levő fiatalember, ki úgy az erdészet, mint a vadászat (különösen apróvad-, fáczántenyésztés) terén nagy praxissal rendelkezik. Jelenleg dunántúli nagy uradalomban van négy év óta mint segédtsízt alkalmazásban. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (22.)

A kegyestanítórend uradalmában egy erdőőri állás április 24-én betöltendő lévén; a pályázati feltételek megtudhatók az uradalmi erdőhivatalban Taszáron, Somogy megye. (23.)

HIRDETÉSEK

A novai uradalomnál **egy erdőőri állás töl-
tendő be** a következő javadalmazás mellett: évi 96 kor.
fizetés, hat Hl. buza, nyolcz Hl. rozs, négy Hl. árpa
vagy tengeri, 1200 □-öl föld, két tehén és két növendék-
tartás egyéves korig, két göbe 12 malaczával féléves
korig, 16 q széna, nyolcz q sarjú, hat q tavaszi szalma
és mintegy 120—140 kor. lődij és faperzent; szakvizsgázott
egyének előnyben. Folyamodványok bizonyítvány-
másolatokkal együtt Tamásy József fővadász — Nova
címére kéretnek. (2.II.2.)

Pályázat. Torda-Aranyos vármegye területén a köz-
igazgatási erdészeti bizottság 1912. évi 1235. sz. intéz-
kedése alapján felvinczi—marosludasi járási erdőőri
állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Az erdőőri illetményei: évi fizetés 600 korona, ló-
tartási átalány 200 korona, lakpénz 60 korona, iroda-
átalány 10 korona.

Az évi fizetés 5—5 évi kifogástalan szolgálat után
ötször 100—100 koronával emelkedik.

Pályázhat azon magyar állampolgár, a ki:

- a) feddhetlen életü,
- b) 24 évesnél nem fiatalabb, 35 évesnél nem idősebb,
- c) a szakvizsgát letette,
- d) ép szellemi erő és egészséges testalkat mellett,
hibátlan beszélő, látó és halló képességgel bír.

A kellően hiteles okmányokkal felszerelt és sajátkezü-
leg írt folyamodványok f. é. márczius hó 15-ig a tordai
m. kir. állami erdőhivatalnál benyújtandók.

Torda, 1913. évi február hó 7-én.

4.II.2.)

M. kir. állami erdőhivatal.

Felsőmagyarországon egy grófi uradalom 800 hold
erdeje őrzéséhez f. év április 1-re vizsgázott **erdőőr**
kerestetik, a ki erdőőrzés mellett egy kisebb gazda-
ság felügyeletével is meg lesz bizva. Javadalmazás:

évi 600 korona, lakás, szabad tüzelés, egy tehéntartás
és erdei kihágásokból egy negyedrés. Pályázótól meg-
kivántatik szakvizsga, tót nyelv ismerete, 35 év körüli
kor és a gazdaságban való jártasság. Pályázatok Lublóvári
urad. intézőség, u. p. Ólubló czimzendők. (5.II.2.)

Pályázati hirdetmény. A gróf Hadik-Barkóczy
hitbizományi uradalomban betöltendő két erdőőri állás.

Az erdőőri állás illetményei: 500 korona készpénz-
fizetés, hat 20 koronás ötödéves korpótlék, természetbeni
lakás, 32 ürm³ tűzifa házhoz szállítva, két magyar hold
földilletmény, három darab szarvasmarhának legelő és
széna, mely utóbbit az erdőőr maga termelteti s csak
a kaszálandó területet adja az uradalom, jutalék, lődij
és szolgálati ruhahasználat. Pályázók felhivatnak, hogy
fényképpel és orvosi bizonyítvánnyal felszerelt, saját-
kezüleg írt folyamodványaikat a hitb. uradalmi erdő-
mesteri hivatalhoz Varannón (Zemplén megye) legkésőbb
f. é. márczius hó 15-ig nyujtsák be.

A pályázóktól megkivántatik, hogy az erdőtörvény-
ben előirt minősítéssel birjanak és a hivatalos magyar
nyelven kívül a tót nyelvet is birják.

Varannó, 1913. évi február hó 11-én.

(7.)

Hitb. urad. erdőmesteri hivatal.

Eladó vizslák. Két darab két- és háromévesek,
hímek, valódi angol fajok, mindkettő egyforma fehér,
sötétsárga nagy foltokkal, kitünően áll, minden vadat
aportíroz vízben és szárazon, különösen vadkacsákra
igen alkalmasak, mindkettő magyarul és németül tanítva.
Ára darabonkint 140 korona. Érdeklődők forduljanak
Mezey Károly urad. erdész címéhez Baráka, I. sz. órház,
u. p. Borosjenő (Arad megye). (8.)

Pointer rövidszőrű vadászvizslakölykek
eladók. Vadászvizslákat bevezetésre elvállal: Klespitz,
Gosztola, Zala vármegye. (9.III.1.)

Faeladási hirdetmény. 43,353. I. B-3. ex 1912. sz.
A rujeváci kir. erdőgondnokság VII. vágássorozatának
37., 38., 39., 40., 41. és 42. tagjában kijelölt és 1913—
1922. év alatt a vevő által és költségén kihasználható
mintegy 303,230 m³ bükk, 4194 m³ gesztenye, 20,244 m³
tölgy és 1058 m³ egyéb tölgyfatömegre becsült törzseknek
a tövön való eladása tárgyában 1913. évi márczius hó
14-én délelőtt 11 órakor a zágrábi kir. erdőigazgatóság
helyiségében kizárólag zárt írásbeli ajánlatok alapján
versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár: 552,160 korona.

A részletes versenytárgyalási és szerződési feltételek
a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál és a rujeváci kir.
erdőgondnokságnál megtekinthetők s kívánatra postán
is megküldetnek.

Budapest, 1913. év február havában.

(10.)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Pályázati hirdetmény. 86/913. szám. A dés-
vidéki m. kir. járási erdőgondnokság kerületében lévő

és Szék nagyközség és közbirtokosság által szervezett erdőőri állásra ezennel pályázat nyittatik.

Az erdőőr lakhelye Szolnok-Doboka vármegye szamosújvári járás *Szék* nagyközségben lesz.

Az erdőőr illetményei a következők: 600 korona fizetés, 200 korona értékű kaszálók.

Erdei kihágások alkalmával az összes kárérték és kártérítésnek 35 %-a az erdőőrt illeti, úgyszintén a kárban talált állatok behajtása alkalmával megállapított hajtódíj. Az erdőőr állása élethossziglani és az Országos Gazdasági Munkáspénztár nyugdíjcsoportjába be fog irattatni, és az évi díjat az erdőbirtokos fogja kifizetni.

Pályázók felhivatnak, hogy szakvizsgálati, orvosi és szolgálati bizonyítványaikkal és születési anyakönyvi kivonattal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeiket 1913. évi márczius 25-ig a dési m. kir. erdőhivatalhoz címezve, a désvideki m. kir. járási erdőgondnoksághoz nyujtsák be.

Később beérkező kérvények figyelembe nem fognak vétetni.

A kérvényben megemlítendő, hogy pályázó a magyar nyelven kívül még milyen nyelven beszél és hogy katonai kötelezettségének miként tett eleget.

Dés, 1913. évi február 15.

(11.) *Désvideki m. kir. járási erdőgondnokság.*

Pályázat. 13—5/913. szám. A vöröskői kir. közalap. erdőgondnokságnál megüresedett sisóréti kir. közalap. erdőőri állásra pályázat nyittatik.

Ezen állás javadalmát évi 600 korona fizetés, évi 100 korona személyi pótlék, évi 100 korona ruhaátalány, évi 18 ürm³ vegyes kemény I. oszt. dorong tűzifa, 2 k. h. földilletmény, természetbeni lakás és szabályszerű legelő használatának élvezete képezi.

Pályázók felhivatnak, hogy ezen állás elnyerése iránt sajátkezüleg írt kérvényeiket egykoronás bélyeggel el látva, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz címezve, alulírott erdőgondnokságnál f. évi márczius hó végéig nyujtsák be.

Pályázók életkorukat. anyakönyvi kivonattal, illetőségüket és családi állapotukat községi bizonyítvánnyal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismeretüket és katonai kötelezettségük mikénti lerovását megfelelő hiteles bizonyítványokkal, a kir. közalap. szolgálatba ujonnan belépni kívánók, avagy az államerész szolgálatában nem állók még ép és erős testalkatukat, különösen jól látó-, halló- és beszélőképességüket kincstári erdőszeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, ezenfelül még az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában megkívánt szakképzettségüket is tartoznak igazolni.

Vöröskővár, u. p. Cseszte (Pozsony megye), 1913. évi február hó 15-én.

(12.) *M. kir. közalapítványi erdőgondnokság.*

Kiselejtezett fenyőronkfa eladása az alkenyéri faraktárban. 757/913. szám. A szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó kudsiri m. kir.

erdőgondnokságból 1912. évben az alkenyéri kincstári faraktárba leusztatott és ugyanott készletezett mintegy 688·8 köbméter selejtes és törött fenyőronkfa zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok legkésőbbben 1913. évi márczius hó 5-ik napjának déli 12 óráig nyujtandók be a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz, a hol is azok 1913. évi márczius hó 6-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

A faanyagra, kikiáltási árra és bánatpénzre vonatkozó adatok, valamint az árverési- és egyúttal szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Szászsebes, 1913. évi február hóban.

(13.)

M. kir. erdőhivatal.

Pályázati hirdetmény. 136/1913. sz. Alulírott erdőgondnokság a megüresedett I-ső osztályú irodai erdőlegényi állásra évi 600 korona szegődménybér, 120 korona lakbér, 60 korona egyenruhaátalány és 12 ürm³ I. oszt. vegyes kemény dorongtűzifa-javadalmazással pályázatot nyit.

Ezen állásra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában követelt szakképzettségüket, az erdőszeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezenfelül még ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket, kincstári erdőszeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetékességüket községi bizonyítvánnyal, eddigi alkalmaztatásukat, nyelvismereteiket és katonai kötelezettségüket megfelelő bizonyítványokkal igazolni tartoznak.

Az ily módon felszerelt, a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz intézett és sajátkezüleg írt kérvények alulírott erdőgondnoksághoz folyó évi márczius hó 15-ik napjáig betérjesztendők.

Vágapátfalva (Trencsén m.), 1913. évi február hóban.

(14.) *Szalkai m. kir. közalap. erdőgondnokság.*

Pályázat erdőőri állásokra. 238/1913. szám. Az alulírt m. kir. állami erdőhivatal kezelése alatt álló községi stb. erdők őrzetére szervezett erdőőri állások közül három megüresedvén, azok betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

A megüresedett állások a következők:

1. Bars vármegyében Geletnek székhelylyel; az erdőőr illetményei: 740 korona évi bér és az erdei kihágásokból $\frac{1}{3}$ rész.

2. Zólyom vármegyében Száspelsőcz székhelylyel; évi fizetés: 640 korona és 24 ürm³ tűzifa természetben s az erdei kártételekből $\frac{1}{4}$ rész.

3. Zólyom vármegyében Garamszentmiklós székhelylyel; évi fizetés: 624 korona és az erdei kártételekből $\frac{1}{4}$ rész.

Pályázni szándékozók felhivatnak, hogy életkorukat, egészségi állapotukat, erkölcsi magaviseletüket, eddigi alkalmaztatásukat, az erdőőri szakvizsga letételét és a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való bír-

sát igazoló bizonyítványokkal felszerelt és bélyeggel ellátott kérvényüket márczius hó 20-ig ezen m. kir. állami erdőhivatalnál nyujtsák be.

Besztercebánya, 1913 február hó 24-én.

(15.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény. 94/913. szám. Brassó szab. kir. város erdőgazdaságánál két II. oszt. erdőőri állás kerül betöltésre és pedig a zernesti és brassói, esetleg krizbai erdőgondnokságnál. Évi fizetés 800 kor., 15 % drágasági pótlék, igény a városi szervezeti szabályrendelet 116. §-ában megállapított korpótlékra, 12 kor. évi esizmaátalány, 24 ürméter bükkdorongfa, természetbeni lakás és ruházat.

A kinevezés egy évre ideiglenesen történik, a melyre kielégítő szolgálattétel után a véglegesítés következik.

A drágasági pótlék, valamint a ruházat a megtörtént véglegesítés után lesz folyósítva.

Az erdőőri szakvizsgát letett pályázók felhivatnak, hogy sajátkezüleg írt, egykoronás bélyeggel ellátott pályázati kérvényüket, nyelvismereteik felemlítése mellett, az erdőőri szakvizsga, egy szolgálati, egy erkölcsi és egy főorvosi bizonyítvánnyal felszerelve, Brassó szab. kir. város erdőhivatalánál Brassóban (Ötvös-utca 5. sz.) legkésőbb f. évi márczius hó 15-ig nyujtsák be.

(16.) *A városi erdőhivatal.*

Az ötvösi erdészeti keres több métermázsa kocsános és magyar tölgymakkot megvételre. Ajánlatok ár és mennyiség kitüntetésével alábbi címre küldendők: Kokály Imre, Ötvös, Zala megye. (17.)

Termelt tölgyhaszonfa-eladás. A zólyomi és erdőbádonyi erdőgondnokságnál kéregben termelt, de kéreg nélkül mért 1150-21 m³ tölgyhaszonfa három eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli versenytárgyalás útján fog eladatni.

Az ajánlatok 1913. évi márczius hó 10-én déli 12 óráig nyujtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgatóságnál és márczius hó 11-én délelőtt 11 órakor fognak az erdőigazgatóság tanácsstermében nyilvánosan felbonthatni.

Árverési és szerződési feltételek, faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlap és boríték alulirott erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztercebányán, 1913. évi február hóban.

(18.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Uri ruhák készítéséhez való jó brünni posztót és Lodent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn
Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

**A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.**

Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, megtekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(3.VI.2.)

Egy fillért se áldozzon a méhészetre,
míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

czímű könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a czélt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlépek, keretlécsek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatványszámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala
Ujpest, Széchenyi-utca 7. sz.

DIANA FEGYVER ATELIER

Gothard Sándor

Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!

Erdészeti csemetéket és magvakat

a legjobb minőségben szállít

(1-3.)

Neumayr és Társa csemete- és magkereskedése **Zalaegerszegen**